

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A TREIA

CAUZA PREOTEASA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 40335/02)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

13 noiembrie 2008

DEFINITIVĂ

13.02.2009

Hotărârea poate suferi modificări de formă.

În cauza Preoteasa împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o Cameră compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Elisabet Fura-Sandström,

Corneliu Bîrsan,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Ann Power, *judecători*,

și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 21 octombrie 2008,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 40335/02 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Gheorghe Preoteasa („reclamantul”), a sesizat Curtea la 27 octombrie 2002, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. La 5 septembrie 2007, președintele Secției a treia a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu art. 29 § 3 din Convenție, s-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

4. Reclamantul s-a născut în 1928 și este domiciliat în Slatina.

5. Printr-un certificat din 24 octombrie 1991, Comisia locală Slatina de aplicare a Legii nr. 18/1991 a fondului funciar („Comisia locală”) a reconstituit dreptul de proprietate al reclamantului asupra unui teren de 3,64 ha, situat în Slatina. Aceasta l-a pus pe reclamant în posesia terenului respectiv în baza unui proces-verbal din 24 februarie 1992, pentru suprafața de 3,52 ha, și în baza a două procese-verbale din 29 iunie 1993 și 10 martie 1997, pentru suprafața de 0,128 ha.

6. Prin hotărârea definitivă din 18 martie 1993, Judecătoria Slatina a admis acțiunea în revendicare introdusă de reclamant împotriva societății

H.S., care ocupa terenul de 3,52 ha al reclamantului , și a obligat-o la eliberarea terenului.

7. În cursul anului 1994, Comisia locală a emis pe numele a trei terți certificate de proprietate asupra unor terenuri care coincideau parțial cu cel al reclamantului.

8. În consecință, terții au introdus la Tribunalul Olt o acțiune în anularea în parte a procesului-verbal din 24 februarie 1992, îndreptată împotriva reclamantului și a Comisiei locale. Tribunalul a admis acțiunea printr-o hotărâre din 13 februarie 1995, confirmată, după mai multe grade de jurisdicție, printr-o decizie definitivă din 2 noiembrie 1998 pronunțată de Curtea de Apel Craiova.

În consecință, reclamantul a pierdut posesia terenului său de 3,52 ha în favoarea unor terți.

9. Printr-o hotărâre definitivă din 20 octombrie 1999, Judecătoria Slatina, în baza actelor administrative și a hotărârilor judecătorești pronunțate în speță, inclusiv a deciziei din 2 noiembrie 1998, a admis noua acțiune introdusă de reclamant și a obligat Comisia locală să îi elibereze reclamantului titlul de proprietate aferent certificatului din 1991, pentru o suprafață totală de 3,64 ha, pe amplasamentul reținut în procesul-verbal din 24 februarie 1992 și hotărârea din 18 martie 1993.

10. La 17 octombrie 2001, luând act de hotărârea din 20 octombrie 1999, Judecătoria Slatina a obligat Comisia locală să întocmească dosarul administrativ necesar pentru a-i emite reclamantului titlul de proprietate. Noua hotărâre a fost confirmată, în apelul declarat de Comisia locală, printr-o decizie definitivă din 24 septembrie 2003 pronunțată de Curtea de Apel Craiova.

11. La 17 mai, 17 și 23 iulie 2002, Comisia județeană a emis pe numele terților titlurile de proprietate pentru terenurile identificate în procesele-verbale din 1994.

12. Reclamantul a introdus imediat acțiuni în anulare a acestor titluri.

13. Prin decizia definitivă din 12 septembrie 2005, Curtea de Apel Craiova a respins o primă acțiune, cu motivarea că titlul în litigiu fusese emis în temeiul hotărârii din 13 februarie 1995 și că se demonstrase că, anterior naționalizării, părinții terțului fuseseră proprietarii jumătății de hectar în litigiu.

14. Printr-o decizie definitivă din 5 octombrie 2005, Curtea de Apel Craiova a admis o altă acțiune introdusă de reclamant și a anulat în parte al doilea titlu de proprietate pentru o suprafață de 2 ha, cu motivarea că dreptul de proprietate al reclamantului a fost stabilit prin hotărâri judecătorești prin care s-a identificat în mod concret terenul, hotărâri pe care Comisia locală le-a ignorat în actele sale ulterioare.

Cererea de revizuire a acestei decizii, introdusă de petent, este în prezent pendinte la Tribunalul Olt.

15. Acțiunea în anularea celui de-al treilea titlu de proprietate a fost respinsă printr-o decizie definitivă din 22 martie 2006 pronunțată de Curtea de Apel Craiova, prin care s-a constatat că singurul act care dădea reclamantului dreptul la terenul de 1 ha în litigiu, și anume procesul-verbal din 24 februarie 1992, fusese anulat și că titlul de proprietate emis reclamantului (a se vedea *infra*, pct. 16) se referea la un alt amplasament decât cel înscris în procesul-verbal menționat.

16. La 3 noiembrie 2003, reclamantului i s-a emis un titlu de proprietate pentru 3,64 ha de teren, din care o suprafață de 3,52 ha a fost reconstituită pe alt amplasament decât cel identificat în actele administrative din 1991 și 1992.

17. Reclamantul a introdus la Judecătoria Slatina o acțiune în anularea acestui titlu de proprietate. Prin hotărârea din 29 iunie 2005, în baza tuturor hotărârilor și deciziilor sus-menționate, instanța a admis în parte acțiunea și a anulat titlul în ceea ce privește suprafața de 3,52 ha. Cu toate acestea, instanța a constatat că nu era necesar să oblige Comisia să elibereze un titlu nou, întrucât o astfel de obligație fusese deja stabilită prin hotărârea din 20 octombrie 1999.

Printr-o decizie definitivă din 11 octombrie 2005, Tribunalul Olt a respins apelul declarat de Comisie.

18. Din informațiile puse la dispoziție de părți reiese că reclamantul încă nu a primit un nou titlu de proprietate.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE ȘI A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1

19. Reclamantul susține că neexecutarea hotărârilor definitive din 20 octombrie 1999 și 17 octombrie 2001 i-a încălcat dreptul de acces la o instanță, astfel cum este prevăzut la art. 6 § 1 din Convenție, precum și dreptul la respectarea bunurilor sale, astfel cum este garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Articolele invocate prevăd următoarele:

Art. 6 § 1

„Orice persoană are dreptul la judecarea [...] cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...].”

Art. 1 din Protocolul nr. 1

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

20. Curtea constată că această cerere nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De asemenea, Curtea constată că aceasta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

21. Guvernul a susținut că reclamantul a fost pus în posesia terenului său în 1992 și că titlul de proprietate aferent nu a fost emis din cauza litigiilor care au apărut în raport cu Comisia locală și terții. În opinia sa, autoritățile și-au îndeplinit obligațiile și, chiar dacă titlul de proprietate din 3 noiembrie 2003 a fost anulat, nu poate fi reținută nicio culpă în sarcina acestora.

Având în vedere faptul că reclamantul a utilizat terenul până în momentul în care terții și-au prezentat pretențiile, Guvernul consideră că nu a existat nicio ingerință în dreptul de proprietate al reclamantului. Chiar presupunând că o astfel de ingerință a existat, aceasta a îndeplinit condițiile de legalitate și proporționalitate stabilite de Curte.

22. Reclamantul nu a prezentat alte observații asupra acestor puncte.

2. Motivarea Curții

23. Curtea reiterează că, în prezenta cauză, deși reclamantul a obținut, la 20 octombrie 1999, o hotărâre definitivă care obliga Comisia locală la emiterea titlului său de proprietate și, la 17 octombrie 2001, o hotărâre definitivă prin care aceeași Comisie era obligată să întocmească actele necesare pentru acest titlu, aceste hotărâri nu au fost nici executate în totalitate, nici anulate sau modificate prin exercitarea unei căi de atac prevăzute de lege. În plus, reclamantul chiar a pierdut posesia terenului său ca urmare a litigiului cu terții, ale căror titluri de proprietate sunt ulterioare punerii reclamantului în posesie.

24. Curtea constată că motivele pe care administrația ar fi putut să le invoce pentru a justifica o imposibilitate obiectivă de executare, în special pretențiile terților asupra aceluiași teren, nu au fost reținute de instanțe atunci când a fost anulat unul dintre titlurile emise unui terț sau atunci când a fost anulat titlul de proprietate al reclamantului.

În sfârșit, titlul de proprietate eliberat reclamantului la 3 noiembrie 2003 nu poate pune în executare hotărârile sus-menționate, întrucât acesta a fost

ulterior anulat de instanțe cu motivarea că nu este în conformitate cu hotărârile respective.

25. Curtea a examinat în numeroase ocazii cauze care ridică probleme comparabile cu cele din prezenta cauză și a constatat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (*Sabin Popescu împotriva României*, nr. 48102/99, 2 martie 2004; *Tacea împotriva României*, nr. 746/02, 29 septembrie 2005; și *Dragne și alții împotriva României*, nr. 78047/01, 7 aprilie 2005).

26. După examinarea tuturor elementelor care i-au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a prezentat fapte sau argumente care ar putea duce la o concluzie diferită în prezenta cauză.

27. În cele din urmă, Comisiei îi revenea sarcina de a stabili în mod clar situația terenurilor, nu doar de a pune o persoană în posesia unui teren deja atribuit unei alte persoane și, prin urmare, de a obliga persoanele să facă numeroase demersuri pentru clarificarea situației.

28. În plus, Curtea constată că, în speță, în baza tuturor elementelor prezentate de părți, instanțele în mod constant au dat câștig de cauză reclamantului (hotărârile din 20 octombrie 1999, 17 octombrie 2001 și 29 iunie 2005) și că Comisia nu a făcut contestație la executare, procedură care i-ar fi permis să invoce imposibilitatea obiectivă de a se conforma, în special după ce instanțele au validat titlurile de proprietate ale terților. În această situație, refuzul Comisiei de a emite reclamantului titlul de proprietate corect nu poate fi justificat.

29. Chiar presupunând că validarea, pe de o parte, a titlurilor terților și anularea, pe de altă parte, a titlului reclamantului ar fi făcut posibilă coexistența unor decizii definitive contradictorii, Curtea consideră că statele au sarcina de a institui un sistem juridic capabil să identifice și să regrupeze procedurile conexe, iar organele acestora, respectiv Comisia locală în speță, au sarcina de a utiliza astfel de mijloace pentru soluționarea litigiilor create prin propriile acte [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Gjonbocari și alții împotriva Albaniei*, nr. 10508/02, pct. 66, 23 octombrie 2007, și *Driza împotriva Albaniei*, nr. 33771/02, pct. 69, CEDO 2007-... (extrase)].

30. Având în vedere jurisprudența sa în materie, precum și actele și lucrările dosarului, Curtea consideră că, în speță, statul, prin intermediul organelor sale specializate, nu a depus toate eforturile necesare pentru executarea hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului și pentru respectarea dreptului său de proprietate.

În consecință, au fost încălcate art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

31. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

32. Reclamantul solicită restituirea terenului său de 3,52 ha sau, în cazul în care această restituire nu mai este posibilă, o despăgubire echivalentă cu valoarea terenului, estimată la 985 600 de euro (EUR) în raportul de expertiză furnizat de reclamant. De asemenea, solicită 21 120 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material reprezentând foloasele nerealizate în ultimii 10 ani și prezintă Curții un contract de arendă încheiat în 2002 pentru un teren de 1,2 ha, constând în contravaloarea, în lei românești (ROL), a 600 kg de grâu la hectar.

De asemenea, solicită 3 000 000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral pe care consideră că l-a suferit.

33. Guvernul susține că restituirea terenului nu este singurul mijloc de a pune capăt încălcării invocate de reclamant și consideră că, în orice caz, valoarea reală a terenului este de 10 455 EUR. Consideră că reclamantul nu a justificat foloasele nerealizate, pretențiile sale în acest sens rămânând speculative. În opinia sa, suma solicitată cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral este exagerată și consideră că o eventuală constatare a încălcării constituie o reparație echitabilă pentru prejudiciul moral invocat.

34. În replică la observațiile Guvernului, reclamantul a informat Curtea la 11 iulie 2008 că este de acord cu valoarea terenului stabilită în expertiza furnizată de Guvern, dar consideră că această valoare nu a ținut seama de foloasele nerealizate.

35. Curtea reamintește că o hotărâre prin care a constatat o încălcare impune statului pârât obligația legală de a pune capăt respectivei încălcări și de a înlătura consecințele acesteia astfel încât să restabilească pe cât posibil situația existentă înainte de încălcare [*Metaxas, Metaxas împotriva Greciei*, nr. 8415/02, pct. 35, 27 mai 2004; și *Iatridis împotriva Greciei* (reparație echitabilă) (MC), nr. 31107/96, pct. 32, CEDO 2000-XI].

36. Astfel, Curtea consideră că, în circumstanțele cauzei, prin obținerea titlului de proprietate și a posesiei asupra terenului său, reclamantul ar fi pus, pe cât posibil, într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar afla dacă nu ar fi fost încălcate cerințele prevăzute la art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1.

37. În cazul în care statul pârât nu procedează la executare în termen de 3 luni de la data la care prezenta hotărâre devine definitivă, Curtea decide că

acesta va trebui să plătească reclamantului, pentru prejudiciul material, o sumă corespunzătoare sumei de 10 455 EUR, și anume valoarea terenului care a fost stabilită de către părți.

38. Cu toate acestea, în ceea ce privește foloasele nerealizate ca urmare a imposibilității de a beneficia de teren, Curtea constată că reclamantul nu și-a susținut pretențiile cu documente justificative pertinente care i-ar fi permis Curții să stabilească valoarea prejudiciului. Prin urmare, nu este necesar să se acorde reclamantului despăgubiri în acest sens [*Dragne și alții împotriva României* (reparație echitabilă), nr. 78047/01, pct. 18, 16 noiembrie 2006].

39. În plus, Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral în special ca urmare a frustrării provocate de imposibilitatea de a obține executarea deciziei pronunțate în favoarea sa și că acest prejudiciu nu este reparat suficient prin constatarea unei încălcări.

40. În aceste circumstanțe, pe baza elementelor de care dispune și pronunțându-se în echitate, în conformitate cu art. 41 din Convenție, Curtea acordă reclamantului suma de 4 800 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral.

B. Cheltuieli de judecată

41. Reclamantul nu solicită nicio sumă concretă în acest sens, dar precizează că a suportat cheltuieli semnificative în cursul procedurilor.

42. Guvernul a solicitat Curții să nu acorde nimic în acest sens.

43. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul lor real și necesar, precum și caracterul rezonabil al quantumului acestora. În speță și ținând seama de elementele de care dispune și de criteriile sus-menționate, Curtea respinge cererea cu titlu de cheltuieli de judecată.

C. Dobânzi moratorii

44. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că au fost încălcate art. 6 § 1 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;

3. *Hotărăște*

- a) că statul pârât trebuie să îl pună pe reclamant în posesia terenului său și să îi emită titlul de proprietate, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție;
- b) că, în caz contrar, statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, 10 455 EUR (zece mii patru sute cincizeci și cinci de euro) pentru prejudiciul material, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
- c) că, în orice caz, statul pârât trebuie să plătească reclamantului 4 800 EUR (patru mii opt sute de euro) pentru prejudiciul moral, plus orice sumă care poate fi datorată cu titlu de impozit;
- d) că aceste sume trebuie convertite în moneda națională a statului pârât la rata aplicabilă la data plății;
- e) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 13 noiembrie 2008, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte